

Polsk språk 1

POL1110

Forelesning 5
H2006

ORDKLASSER

- alle polske ord kan deles i to grupper – som bøyes og som ikke bøyes

ordklassene	
<i>bøyes</i>	<i>ikke bøyes</i>
substantiv	adverb
adjektiv	partikler
pronomen	preposisjoner
verb	konjunksjoner
tallord	

MODALE HJELPEVERB *MUSIEĆ, MÓC, CHCIEĆ, LUBIĆ*

- musieć, móc, chcieć, lubić + **Infinitiv**

Muszę **iść** do pracy.

Kasia może **zrobić** obiad.

Chcecie **uczyć się** języka polskiego?

Lubisz **chodzić** do kina.

VERB SOM TAR AKKUSATIV

- chcieć + **Gen.** // **Akk.**
Chcę kawy (Gen.) // Chcę kawę (Akk.)
- lubić + **Akk.**
Lubię Jolę.
- uwielbiać + **Akk.**
Ula uwielbia swojego brata.

VERB SOM TAR GENITIV

- słuchać + **Gen.**
Czasem słucham radia.
- bać się + **Gen.**
Wojtek strasznie boi się egzaminu.
- potrzebować + **Gen.**
Czy potrzebujecie tej gazety.
- uczyć się + **Gen.**
W tym semestrze uczę się (języka) francuskiego.
- szukać + **Gen.**
Szukamy ładnego mieszkania.

VERB SOM TAR INSTR.

- bawić się + **Instr.**
Ania bawi się lalką.
NB! Ania bawi się z Markiem.
- interesować się + **Instr.**
Interesuję się koszykówką.
- opiekować się + **Instr.**
Opiekujemy się chorymi zwierzętami.

PREPOSIJONER Z – BEZ

z + Instr.

Piję herbatę **z** cukrem.

Maria lubi kawę **ze** śmietanką.

bez + Gen.

Piję herbatę **bez** cukru.

Maria lubi kawę **bez** śmietanki.

PERSONLIGE PRONOMEN

akkusativ og genitiv

Akk.

Patrę na **niego**

Patrę na **nią**

Patrę na **nich**

Patrę na **nie**

Widzę **go**

Widzę **ją**

Widzę **ich**

Widzę **je**

Gen.

Idę do **niego**

Idę do **niej**

Idę do **nich**

Idę do **nich**

Szukam **go**

Szukam **jej**

Szukam **ich**

Szukam **ich**

PERSONLIGE PRONOMEN

	Nom.	Gen.	Akk.	Instr.
sg	ja	mnie	mnie	mną
	ty	cię, siebie	cię, siebie	tobą
	on	go, jego, niego	go, jego, niego	nim
	ona	jej, niej	ją, nią	nią
	ono	go, niego	je, nie	nim
pl	my	nas	nas	nami
	wy	was	was	wami
	oni	ich, nich	ich, nich	nimi
	one		je, nie	

GRUNNTALL

1	jeden	11	jedenaście
2	dwa	12	dwanaście
3	trzy	13	trzynaście
4	cztery	14	czternaście
5	pięć	15	piętnaście
6	sześć	16	szesnaście
7	siedem	17	siedemnaście
8	osiem	18	osiemnaście
9	dziewięć	19	dziewiętnaście
10	dziesięć	20	dwadzieścia

GRUNNTALL – forts.

21	dwadzieścia jeden	30	trzydzieści
22	dwadzieścia dwa	40	czterdzieści
23	dwadzieścia trzy	50	pięćdziesiąt
24	dwadzieścia cztery	60	sześćdziesiąt
25	dwadzieścia pięć	70	siedemdziesiąt
26	dwadzieścia sześć	80	osiemdziesiąt
27	dwadzieścia siedem	90	dziewięćdziesiąt
28	dwadzieścia osiem	100	sto
29	dwadzieścia dziewięć		

ORDENSTALL

1	pierwszy	13	trzynasty
2	drugi	14	czternasty
3	trzeci	15	piętnasty
4	czwarty	16	szesnasty
5	piąty	17	siedemnasty
6	szósty	18	osiemnasty
7	siódmy	19	dziewiętnasty
8	ósmy	20	dwudziesty
9	dziewiąty	21	dwudziesty pierwszy
10	dziesiąty	22	dwudziesty drugi
11	jedenasty	23	dwudziesty trzeci
12	dwunasty	24	dwudziesty czwarty

.....

ORDENSTALL – forts.

<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
-y, -i	-a	-e
pierwszy raz	pierwsza godzina	pierwsze dziecko
drugi raz	druga godzina	drugie dziecko
trzeci raz	trzecia godzina	trzecie dziecko

REFLEKSIVE VERB

myć + Akk. Mama myje Basię.

myć się Mama myje się.

Mama się myje.

malować + Akk. Piotr maluje płot.

malować się Ewa maluje się.

Ewa się maluje.

NB! *bać się, śmiać się, opiekować się*

PRETERITUM (*fortid*)

		sg.	pl.
robić	robi-	1. -łem, -łam	1. -liśmy, -łyśmy
malować	malowa-	2. -łeś, -łaś	2. -liście, -łyście
śpiewać	śpiewa-	3. ł, -ła, -ło	3. -li, -ły

	sg.			pl.	
	m	f	n	m+f	f
1.	robi łem	robi łam	-	robi liśmy	robi łyśmy
2.	robi łeś	robi łaś	-	robi liście	robi łyście
3.	robi ł	robi ła	robi ło	robi li	robi ły

PRETERITUM VERB *-eć*

słyszeć, widzieć, wiedzieć, myśleć, rozumieć

	sg.			pl.	
	m	f	n	m+f	f
1	słysz ałem	słysz ałam	-	słysz eliśmy	słysz ałyśmy
2	słysz ałeś	słysz ałaś	-	słysz eliście	słysz ałyście
3	słysz ał	słysz ała	słysz ało	słysz eli	słysz ały

HARDE / BLØTE KONSONANTER

fremre	p b t d f w ł m n r s z	harde
sentrale	c dz cz dż sz ż (rz)	funksjonelt bløte
	ć (ci) dź (dzi) ś (si) ź (zi) ń (ni) l j	bløte
bakre	k g ch (h)	harde

fremre og bløte: pi bi fi wi mi

SUBSTANTIV I NOMINATIV PL.

maskulinum + femininum		nøytrum	
<i>entall</i>	<i>flertall</i>	<i>entall</i>	<i>flertall</i>
banan	-y banany	jabłko okno	-a jabłka okna
ser	sery <i>frem. harde + ch</i>		
brzeg bułka	-i brzegi bułki <i>bak. harde ÷ ch</i>		
talerz róża	-e talerze róże <i>alle bløte</i>		

ADJEKTIV I NOMINATIV PL.

-e

To są pyszne**e** gruszki.
 Tam leżą orzechowe**e** ciastka.
 Tu stoją białe**e** talerze.

SUBSTANTIV I GENITIV PL.

m		f		n	
<i>entall</i>	<i>flertall</i>	<i>entall</i>	<i>flertall</i>	<i>entall</i>	<i>flertall</i>
	-ów		Ø		Ø
mąż	męż ów	szafa	szaf	pióro	piór
bilet	bilet ów	żona	żon	okno	okien
	-y	nauczycielka	nauczyciele lek	biurko	biure lek
lekarz	lekarz y	torba	tore b		
	-i				
liść	liśc i				

ADJEKTIV I GENITIV PL.

-ych (-ich)

Nigdy nie kupuję ładnych, ale drogich butów.
Nigdy nie kupuję tanich i nudnych książek.
Nigdy nie kupuję plastikowych i brzydkich piór.

AKKUSATIV PL. (*substantiv og adjektiv*)

Akk. pl. = Nom. pl.
maskulinum ikke-virile, femininum, nøytrum

To są **białe koty**. (Nom.)

Widzę **białe koty**. (Akk.)

To są **wysokie kobiety**. (Nom.)

Widzę **wysokie kobiety**. (Akk.)

To są **duże okna**. (Nom.)

Widzę **duże okna**. (Akk.)

Akk. pl. = Gen. pl.
maskulinum virile

To są **zdolni studenci**. (Nom.)

Nie znam **zdolnych studentów**. (Gen.) Widzę **zdolnych studentów**. (Akk.)

JEŚĆ

entall

ja	jem
ty	jesz
on, ona, ono (pan, pani)	je

flertall

my	jemy
wy	jecie
oni, one (państwo)	jedzą